

Fənn sillabusu

İxtisas: 050405-"İqtisadiyyat"

Fakultet: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: Sosial sahələrin iqtisadiyyatı (İşçi tədris proqramı: Kafedranın 11 fevral 2025-ci il tarixli 06 saylı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.)

I. Fənn haqqında məlumat

Kodu: İPE-B10

Tədris ili: III (2023-2024). Semestr: VI

Tədris yükü cəmi: 180 saat. Auditoriya yükü-60 saat: (Mühazirə 30 saat, məşğələ-30 saat).

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: Hikmət Səlimov, baş müəllim

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a, 1 saylı korpus.

Məsləhət saati: I-V günlər: saat 10⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: hikmat.salimov@bk.ru

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi. Bakı, 2016.
2. Əlirzayev Ə.Q. Sosial sferanın iqtisadiyyatı və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti. Bakı, 2010.
3. Abdullayeva R., Muradov A. Sosial sferanın iqtisadiyyatı. Bakı, 2009
4. G.A.Əzizova – Dövlətin investisiya-innovasiya siyasəti. Bakı, 2012.

Əlavə

5. Əlirzayev Ə. Q. «İslahatlar və sürətlənmə strategiyası şəraitində Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişaf problemləri: təcrübə, meyllər və perspektiv istiqamətlər» Bakı-2005.
6. Əhmədov M.A., Hüseynov A.C. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin əsasları. Metodik vasitə. Bakı, 2011.
7. Hüseynova A. Azərbaycanda innovasiya potensialının təhlili. Bakı, 2013.
8. Əsgərov Ə.X. "Sosial siyasət və sosial ədalət". Bakı, 2005
9. İnternet resursları.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Makroiqtisadiyyat", "Ətraf mühitin iqtisadiyyatı" və "Azərbaycan iqtisadiyyatı" kimi fənlərin tədrisi zəruridir.

V. Korerekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Firmanın iqtisadiyyatı" fənninin tədrisinə ehtiyac vardır.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: "Sosial sahələrin iqtisadiyyatı" fənni "İqtisadiyyat" ixtisasında bakalavr səviyyəsində tədris olunan fənlərdən biridir. Burada sosial sahələrin iqtisadiyyatı fənninin predmeti, sosial sferanın dövlət tənzimlənməsi və onunla bağlı qanunvericilik aktlar, eyni zamanda

ehtiyatların məhdudluğu şəraitində, təhsil, mədəniyyət və incəsənət, səhiyyə, sərnişin nəqliyyatı və rabitə, bədən tərbiyəsi və idman, turizm xidməti, sosial təminat, mənzil-kommunal təsərrüfatı, maliyyə-kredit və digər sahələrdə yaranan iqtisadi münasibətlər sistemini əhatə edən mövzular tədris olunur. Bunlarla yanaşı həm də sosial sahələrin fəaliyyəti haqqında qanunvericilik aktlar, istehlakçı hüquqlarının müdafiəsi haqqında normativ-hüquqi aktlar, sosial sığorta və onun idarəedilməsi ilə bağlı hüquqi norma və qaydalar tədris olunmaqdadır.

VI. Fənnin məqsədi: Kursun tədris edilməsində məqsəd sosial sahələrin əsasını təşkil edən sahələri tədqiq etmək və gələcək iqtisadçılarda sosial sahələr barəsində biliklər kompleksini öyrətməkdən ibarətdir. Əsasən aşağıdakı mövzular öyrədilməkdədir:

- Sosial sferada bazar münasibətlərinin formalaşması xüsusiyyətləri;
- Sosial sahələrin iqtisadiyyatının idarəedilməsi qanunauyğunluqları;
- Sosial sahələrdə innovasiya və investisiya siyasəti;
- Əhalinin sosial təminatı və sosial müdafiəsi;
- Sosial sahələrin strateji planlaşdırılması metodologiyası və s.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, Məşğələ 30 saat, Cəmi 60 saat

№	Mövzuların adı	O cümlədən	
		Mühazirə	Seminar
1.	Mövzu-1. Sosial sahələrin iqtisadiyyatının nəzəri əsasları: öyrənilmə metodları və üsulları Plan: 1. Sosial sfera və müasir şəraitdə onun formalaşması xüsusiyyətləri 2. Sosial sahələrin iqtisadiyyatı və idarə olunmasının səciyyəvi cəhətləri 3. "Sosial sahələrin iqtisadiyyatı" fənninin məqsəd və vəzifələri 4. Sosial sahələrin təsnifatı 5. Sosial sahələrin planlaşdırılmasının və idarə olunmasının metodoloji və konseptual əsasları	2	
2.	Mövzu-2. Sosial sahələr xidmət bazarının mühüm elementi kimi Plan: 1. Xidmət bazar məhsulu kimi 2. Xidmətlərin təsnifatı, əsas xarakteristikaları və prinsipləri 3. Xidmət sahəsində marketinqin xüsusiyyətləri 4. Xidmət bazarı və onun inkişafına təsir edən əsas amillər	2	
3.	Mövzu-3. Sosial sferada bazar münasibətlərinin formalaşması xüsusiyyətləri Plan: 1. Sosial sahələrin iqtisadiyyatın inkişafında yeri və rolu 2. Müasir şəraitdə iqtisadi və sosial inkişafı xarakterizə edən makroiqtisadi göstəricilər 3. Sosial sahələrin dövlət tənzimlənməsi 4. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində sosial idarəetmənin texnologiyası 5. Sosial sahələrin transformasiya modeli 6. Sosial inkişafın tənzimlənməsi	2	
4.	Mövzu-4. Sosial sahələrin iqtisadiyyatının idarəedilməsi qanunauyğunluqları Plan: 1. Sosial sahələrdə təsərrüfatçılıq mexanizminin formalaşması 2. Sosial idarəetmə sistemi və onun fəaliyyət qanunauyğunluqları 3. Sosial standartlar və normativlər	2	
5.	Mövzu-5. Sosial sahələrdə innovasiya və investisiya siyasəti Plan: 1. Sosial sahələrdə innovasiya siyasəti və onun formalaşmasına təsir edən amillər 2. Sosial sahələrdə innovasiya layihələrinin hazırlanması mexanizmi 3. Sosial sahələrdə investisiya siyasətinin əsas istiqamətləri 4. Sosial sahələrdə investisiyaların maliyyələşdirilməsi mənbələri	2	
6.	Mövzu-6. Sosial sahələrin inkişafının resurs potensialı Plan: 1. Sosial sahənin resurs potensialı: tərkib elementləri və formalaşma mənbələri 2. Sosial sahədə əmək resursları, mahiyyəti və nəzəri aspektləri 3. Sosial sahənin maddi-texniki bazası 4. Sosial sahənin maliyyə təminatı	2	
7.	Mövzu-7. Əhəlinin sosial təminatı və sosial müdafiəsi Plan: 1. Sosial təminat hüquqlarının əsasları 2. Sosial təminatın reallaşması formaları 3. Pensiya təminatının xüsusiyyətləri 4. Ünvanlı sosial yardım sistemi 5. Sosialmüdafiə sistemi, əsas istiqamət və formaları	2	

8.	Mövzu-8. Sosial sığorta və onun idarəedilməsi Plan: 1. Sosial sığorta, onun əsas formaları və obyektləri 2. Sosial sığortanın təşkili və idarəedilməsi xüsusiyyətləri 3. Sosial sığorta fondlarının spesifik cəhətləri 4. Məcburi sosial sığorta vəsaitləri 5. Azərbaycanda sığorta bazarının təhlili və inkişaf problemləri	2	
9.	Mövzu-9. Təhsil və səhiyyə sferalarının idarəedilməsi Plan: 1. Təhsil xidmətləri və onların əsas xüsusiyyətləri: təhsil sistemi, onun strukturu və idarəedilməsi 2. Təhsil sistemində planlaşdırma 3. Səhiyyə xidmətlərinin əsas xüsusiyyətləri 4. Səhiyyə sistemi, onun strukturu və idarəedilməsi 5. Səhiyyədə dövlət siyasətinin əsas istiqamətləri	2	
10.	Mövzu-10. Turizm və mehmanxana sferalarının idarəedilməsi Plan: 1. Turizm – mühüm xidmət növü kimi 2. Turizmin təşkili və idarəedilməsi 3. Turizmde rekreasiya fəaliyyətinin təşkili 4. Beynəlxalq turizmin inkişafı 5. Respublikada turizm sahəsində mövcud problemlər və onların həlli istiqamətləri	2	
11.	Mövzu-11. Mədəniyyət və incəsənət sahələrinin idarəedilməsi Plan: 1. Mədəniyyət və incəsənət müəssisələri və onların fəaliyyətinin idarəedilməsi 2. Azərbaycanda mədəniyyət və incəsənət müəssisələrinin mövcud vəziyyəti 3. Mədəniyyət və incəsənət sahəsinin maliyyələşməsi 4. Mədəniyyət və incəsənət sahəsində dövlət siyasəti	2	
12.	Mövzu-12. Mənzil-kommunal sahələrin idarəedilməsi Plan: 1. Mənzil-kommunal təsərrüfatı və onun fəaliyyətini xarakterizə edən göstəricilər sistemi 2. Mənzil-kommunal təsərrüfatının idarəedilməsinin spesifik cəhətləri 3. Əhəlinin mənzil təminatı: mənzil qanunvericiliyi və mənzil hüququ 4. Mənzil-kommunal təsərrüfatı sahəsində aparılan iqtisadi islahatlar	2	
13.	Mövzu-13. Nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar sahəsinin idarəedilməsi Plan: 1. Nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar sahəsində göstərilən xidmətlər və onların əsas xüsusiyyətləri 2. Nəqliyyat və rabitə xidmətlərinin təsnifatı 3. Nəqliyyat və rabitə xidmətlərinin inkişafının marketinq strategiyası 4. Nəqliyyat və rabitə xidmətləri bazarının formalaşmasına təsir edən makro və mikro amillər	2	
14.	Mövzu-14. Sosial sferaya dövlət dəstəyi və onun təkmilləşdirilməsi Plan: 1. Dövlətin sosial siyasətinin əsas inkişaf istiqamətləri 2. Dövlətin sosial siyasətinin maliyyə təminatı mənbələri 3. Dövlətin sosial siyasətinin maliyyə təminatının təkmilləşdirilməsi və büdcənin rolunun artırılması	2	

15.	Mövzu-15. Azərbaycan Respublikasının Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə Strateji Yol Xəritələrində sosial sahələrin yeri və rolu Plan: 1. Sosial sahələrin inkişafının mövcud vəziyyətinin qiymətləndirilməsi 2. Sosial sahənin inkişafına strateji baxış 3. Azərbaycan Respublikasında sosial sahənin inkişafına dair strateji məqsəd və hədəflər	2	
	Cəmi:	30	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Tələbə fənnin öyrənilməsi zamanı sosial sferaya daxil olan fəaliyyət sahələri arasında sosial və iqtisadi münasibətlər, cəmiyyətin inkişafında onların rolu, sosial sahələrin fəaliyyətinin tənzimlənməsində (maliyyələşməsi, idarə olunması, inkişafı) dövlətin iştirakı, dünya ölkələrində sosial sferanın tənzimlənməsinin nəzəri-metodoloji əsasları öyrədilir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- İqtisadiyyatda dövlət sektorunun rolunu dərk etmək;
- Sosial sahələr üzrə dövlət siyasətinin əsaslarını bilmək;
- Sosial sahələrin maliyyələşmə imkanlarını bilmək;
- Fəaliyyətlərin müəyyənləşdirilmiş qurumlar və qaydalar çərçivəsində tənzimlənməsini mənimsəmək;
- İnkulziv sosial-iqtisadi siyasət üzrə baza biliklərə malik olmaq;
- İnstitional yanaşmanın əhəmiyyətini dərk etmək.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları

1. Sosial sfera və müasir şəraitdə onun formalaşması xüsusiyyətləri
2. "Sosial sahələrin iqtisadiyyatı" fənninin məqsəd və vəzifələri
3. Sosial sahələrin təsnifatı
4. Xidmət bazar məhsulu kimi
5. Xidmətlərin təsnifatı, əsas xarakteristikaları və prinsipləri
6. Xidmət bazarı və onun inkişafına təsir edən əsas amillər
7. Sosial sahələrin iqtisadiyyatın inkişafında yeri və rolu
8. Sosial sahələrin dövlət tənzimlənməsi
9. Sosial standartlar və normativlər
10. Sosial sahələrdə innovasiya siyasəti və onun formalaşmasına təsir edən amillər
11. Sosial sahələrdə innovasiya layihələrinin hazırlanması mexanizmi
12. Sosial sahələrdə investisiya siyasətinin əsas istiqamətləri
13. Sosial sahələrdə investisiyaların maliyyələşdirilməsi mənbələri
14. Sosial sahənin resurs potensialı: tərkib elementləri və formalaşma mənbələri
15. Sosial sahədə əmək resursları, mahiyyəti və nəzəri aspektləri

II Kollektiv sualları

1. Sosial təminat hüquqlarının əsasları
2. Pensiya təminatının xüsusiyyətləri
3. Ünvanlı sosial yardım sistemi
4. Sosial müdafiə sistemi, əsas istiqamət və formaları
5. Sosial sığortanın, onun əsas formaları və obyektləri
6. Məcburi sosial sığorta vəsaitləri
7. Təhsil xidmətləri və onların əsas xüsusiyyətləri: təhsil sistemi, onun strukturu və idarəedilməsi
8. Təhsil sistemində planlaşdırma
9. Səhiyyə xidmətlərinin əsas xüsusiyyətləri

10. Səhiyyədə dövlət siyasətinin əsas istiqamətləri
11. Turizm-mühüm xidmət növü kimi
12. Turizmin təşkili və idarəedilməsi
13. Beynəlxalq turizmin inkişafı
14. Mədəniyyət və incəsənət müəssisələri və onların fəaliyyətinin idarəedilməsi
15. Mədəniyyət və incəsənət sahəsinin maliyyələşməsi

XV. İmtahan sualları:

1. Sosial sfera və müasir şəraitdə onun formalaşması xüsusiyyətləri
2. Sosial sahələrin iqtisadiyyatı və idarə olunmasının səciyyəvi cəhətləri
3. "Sosial sahələrin iqtisadiyyatı" fənninin məqsəd və vəzifələri
4. Sosial sahələrin təsnifatı
5. Xidmət bazar məhsulu kimi
6. Xidmətlərin təsnifatı, əsas xarakteristikaları və prinsipləri
7. Xidmət sahəsində marketinqin xüsusiyyətləri
8. Xidmət bazarı və onun inkişafına təsir edən əsas amillər
9. Sosial sahələrin iqtisadiyyatın inkişafında yeri və rolu
10. Müasir şəraitdə iqtisadi və sosial inkişafı xarakterizə edən makroiqtisadi göstəricilər
11. Sosial sahələrin dövlət tənzimlənməsi
12. Sosial inkişafın tənzimlənməsi
13. Sosial sahələrdə təsərrüfatçılıq mexanizminin formalaşması
14. Sosial idarəetmə sistemi və onun fəaliyyət qanunauyğunluqları
15. Sosial standartlar və normativlər
16. Sosial sahələrdə innovasiya siyasəti və onun formalaşmasına təsir edən amillər
17. Sosial sahələrdə innovasiya layihələrinin hazırlanması mexanizmi
18. Sosial sahələrdə investisiya siyasətinin əsas istiqamətləri
19. Sosial sahələrdə investisiyaların maliyyələşdirilməsi mənbələri
20. Sosial sahənin resurs potensialı: tərkib elementləri və formalaşma mənbələri
21. Sosial sahədə əmək resursları, mahiyyəti və nəzəri aspektləri
22. Sosial sahənin maddi-texniki bazası
23. Sosial sahənin maliyyə təminatı
24. Sosial təminat hüquqlarının əsasları
25. Sosial təminatın reallaşması formaları
26. Pensiya təminatının xüsusiyyətləri
27. Ünvanlı sosial yardım sistemi
28. Sosial müdafiə sistemi, əsas istiqamət və formaları
29. Sosial sığortanın, onun əsas formaları və obyektləri
30. Sosial sığortanın təşkili və idarəedilməsi xüsusiyyətləri
31. Məcburi sosial sığorta vəsaitləri
32. Azərbaycanda sığorta bazarının təhlili və inkişaf problemləri
33. Təhsil xidmətləri və onların əsas xüsusiyyətləri: təhsil sistemi, onun strukturu və idarəedilməsi
34. Təhsil sistemində planlaşdırma
35. Səhiyyə xidmətlərinin əsas xüsusiyyətləri
36. Səhiyyə sistemi, onun strukturu və idarəedilməsi
37. Səhiyyədə dövlət siyasətinin əsas istiqamətləri
38. Turizm-mühüm xidmət növü kimi
39. Turizmin təşkili və idarəedilməsi
40. Turizmdə rekreasiya fəaliyyətinin təşkili
41. Beynəlxalq turizmin inkişafı
42. Respublikada turizm sahəsində mövcud problemlər və onların həlli istiqamətləri
43. Mədəniyyət və incəsənət müəssisələri və onların fəaliyyətinin idarəedilməsi
44. Azərbaycanda mədəniyyət və incəsənət müəssisələrinin mövcud vəziyyəti
45. Mədəniyyət və incəsənət sahəsinin maliyyələşməsi
46. Mədəniyyət və incəsənət sahəsində dövlət siyasəti
47. Mənzil-kommunal təsərrüfatı və onun fəaliyyətini xarakterizə edən göstəricilər sistemi

48. Mənzil-kommunal təsərrüfatının idarəedilməsinin spesifik cəhətləri
49. Əhəlinin mənzil təminatı: Mənzil qanunvericiliyi və mənzil hüququ
50. Mənzil-kommunal təsərrüfatı sahəsində aparılan iqtisadi islahatlar
51. Nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar sahəsində göstərilən xidmətlər və onların əsas xüsusiyyətləri
52. Nəqliyyat və rabitə xidmətlərinin təsnifatı
53. Nəqliyyat və rabitə xidmətlərinin inkişafının marketinq strategiyası
54. Nəqliyyat və rabitə xidmətləri bazarının formalaşmasına təsir edən makro və mikro amillər
55. Dövlətin sosial siyasətinin əsas inkişaf istiqamətləri
56. Dövlətin sosial siyasətinin maliyyə təminatı mənbələri
57. Dövlətin sosial siyasətinin maliyyə təminatının təkmilləşdirilməsi və büdcənin rolunun artırılması
58. Sosial sahənin inkişafının mövcud vəziyyətinin qiymətləndirilməsi
59. Sosial sahənin inkişafına strateji baxış
60. Azərbaycan Respublikasında sosial sahənin inkişafına dair strateji məqsəd və hədəflər

“Azərbaycan iqtisadiyyatı” fənninin sillabusu 050405-“İqtisadiyyat” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və işçi tədris proqramı əsasında tərtib edilmişdir. “İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə” kafedrasının 11 fevral 2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol № 06).

Kafedra müdiri:

Fənn müəllimi:

dos. A.Əfəndiyeva

b/m H.F.Səlimov

Handwritten signature: dos. A. Əfəndiyeva